వృత్తులు- ప్రవృత్తులు

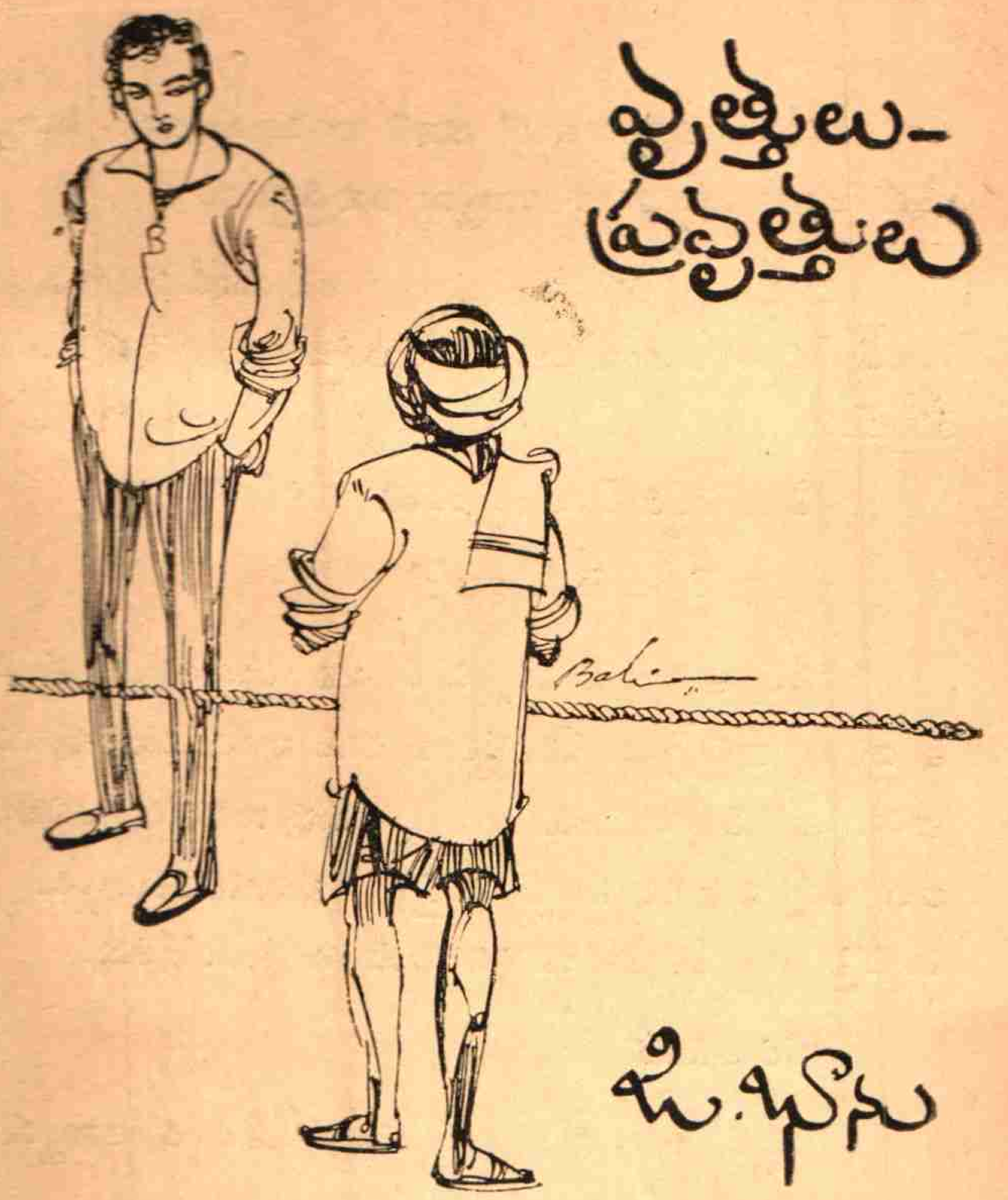

జి. భాను

రైలుబండి ఆస్టేషన్లోకి వచ్చేటప్పటికి వర్షం ఇంకా ఎక్కువైంది. సమయమేమో సాయంత్రం ఆరుగంటలైంది. వర్షంమూలంగా మసకచీకటి క్రమ్మినట్లుగా అయిపోయింది.

బండిదిగాడు నాగభూషణరావు. అతనితోపాటు రెండు ట్రంకులు ఒక టేబుల్ ఫేను మాత్రమే ఉన్నవి. లైసెన్సుపోర్టర్లు ఆ లగేజి స్టేషన్లో టికెట్ కలెక్టరు ఉండే గేటుదగ్గిర దింపి వెళ్ళారు. వానవల్ల జనం ఎక్కడివాళ్లు అక్కడే ఆగిపోయారు.

హోరున వర్షం వస్తున్నది !

భూమి ఆకాశం ఏడుస్తున్నట్లుగా, ఎడతెగని ధారాల్లాగా వాన !

స్టేషన్ రేకులపైన అనవసరమైన హంగామాచేస్తున్న కేకల్లాగా వాన !

నేలమీదపడి బుడగలైన వెంటనే పగిలిపోయి, ఒక జీవన సత్యాన్ని స్ఫురింపజేస్తూ ప్రవాహంలో కలిసిపోతున్నవాన!

ఆ ఊరికి క్రొత్తవాడైన నాగభూషణరావు చంకల్లో చేతులు పెట్టుకొని నుంచున్నాడు. దూరంగా దృష్టి సారిస్తే స్పష్టాస్పష్టంగా ఊరు కనబడుతున్నది. బస్సులు,లారీలు వెళ్తున్న బ్రిడ్జి కనబడుతున్నది. స్టేషన్ రోడ్డుకు రెండువైపులా ఉన్న మహోన్నతమైన నిద్రగన్నేరు చెట్లు కనబడుతున్నవి. వానవల్ల వాటి ఆకులు ముడుచుకొనిపోయి,చలికి బిగుసుకుపోయిన ముసలి రాక్షసుల్లా అగుపిస్తున్నవి.

నాగభూషణరావు జేబులోఉన్న అడ్రసును ఇంకోసారి చూచుకొన్నాడు. ఆ ఇంటిని చేరుకొన్న తర్వాత ఎంతగా కురిసినా ఇబ్బంది ఉండకపోను! ఇది ఎప్పుడు వదిలిపెడుతుందో ఏమో! ఆ ఇల్లుస్టేషన్ దగ్గిరేనట! ఏ రిక్షావాడైనా సులువుగా తీసుకొని వెళ్తాడుట మరి. అని మనసులో అనుకున్నాడు.

ఆ ఉత్తరం రాసిన మిత్రుడే ఇల్లు నచ్చితే అక్కడే ఉండవచ్చు, లేకపోతే ఇంకోటి అన్వేషించుకోవచ్చు. అర్జంటుపనిమూలంగా స్టేషన్‌కు రాలేకపోతున్నానని రాశాడు. ఆ మిత్రుడేవస్తే ఎంతోబాగుణ్ణు! మనస్సుకు చికాకులేకుండా ఉండేది! ఈ బదిలీల మూలంగా ఎన్ని బాదరబందీలు! అంతా క్రొత్త! పాత బడేవరకు ఇంతే.

వాన విజృంభణ తగ్గింది. ప్రయాణికులు ఒక్కరొక్కరే జారుకొంటున్నారు. అప్పుడే రిక్షాలవాళ్లు కందిరీగల్లాగ చుట్టుకొన్నారు.

'గాడీ కావాలా... గాడి....' ప్రయాణికులకు ఊపిరి సలప నివ్వడంలేదు వాళ్ళు. నాగభూషణరావు నిబ్బరంగా నుంచున్నాడు. స్టేషన్‌లో దిగిన జనం దాదాపు వెళ్ళిపోయారు.

'ఏటిసార్! గాడి కావాలా?'

'ఊ... కావాలి'

'ఎక్కడకు సార్?'

'టు టౌను పోలీసుస్టేషన్ దగ్గర మరిండీ మహాలక్ష్మిగుడిముందు రోడ్డు చివర, మునిసిపల్ పార్కుదగ్గర ఉన్న ఇల్లు...'

'సామాను లేముండాయి'?

'ఇవే రెండు ట్రంకులు... ఫేను'

'అబ్బో! బలువే!'

'ఉన్న సామాను ఇది... ఎంతిమ్మంటావ్?'

'మీకు తెలియదేటి ? మీరే సెప్పండి...'

'ఇదే మొదటిస్సారా బాబు ఈ ఊరు రావడం నువ్వే అడుగు'

'అలాగండీ... అయితే ఆయిదురూపాయలిప్పించండి...'

'అయిదా? దగ్గరే నన్నాడే మా స్నేహితుడు...'

'లాగొద్దండి గాడీ....' బీడీ ముట్టించుకున్నాడు.

ఇంకోరిక్షా మాట్లాడు కొంటాలే'

'అయి బాబోయ్.... మీ ఇష్టం....' అక్కడే నుంచున్నాడు దమ్ములాగుతూ.

ఎదురుగా ఉన్న ఇంకో రిక్షాని నాగభూషణరావు పిల్చాడు. ఐసీను కేప్‌లో మహాదర్జాగా ఉన్నాడా రిక్షాడ్రైవరు.

టు టౌన్ పోలీసు స్టేషన్‌దగ్గర... అదే మరిడీ మహాలక్ష్మి గుడి ముందు వీధిలో చివరి ఇంటికి... రెండుట్రంకులు, ఫేను.... ఎంత కొస్తావ్.

'మీకు తెల్దేటండీ ఆరిప్పించండి'

ఆరిక్షా క్కైదయితే నీ కారా?'

'వరే ఆ అయిదే ఇప్పించండి' అన్నాడు. అక్కడే నుంచున్న ఇందాకటి రిక్షాడ్రైవరు చేతివేళ్లుచూపించడం నాగభూషణరావు గమనించాడు. అతనికి ఒళ్ళుమండిపోయింది. అనువు గానిచోట అధికులమన రాదు అన్న మహాకవి సూక్తి గుర్తొచ్చి సంబాళించుకున్నాడు. ఒకే మాటపై ఉన్న వీళ్ళకి తలవొగ్గవలసిందే, గత్యంతరం లేదు.

'సరే కానియ్'

'అగ్గదీ' అని రిక్షాతిప్పి లగేజి పెట్టి 'ఎక్కండి' అన్నాడు.

సన్నని చినుకులు లైట్లకాంతిలో మెరుస్తూ రాలుతున్నవి. చలి గాలి వీస్తున్నది. పట్టాలపైనుండి ఉన్న దారివెంట రిక్షాలాగుతున్నాడు.

'స్టేషన్ దగ్గరే ఆ ఇల్లు అని మా స్నేహితుడు రాశాడు. మీ వాళ్ళు ఐదులు అర్లు అడుగుతున్నారు. దూరాన్నిబట్టికాదా మీరు అడగడం మా అవసరాన్ని బట్టి డబ్బు గుంజడం ఏం న్యాయం...?'

'అచ్చరం ముక్కట్రాసే వోళ్లు యిట్టమొచ్చినట్లు రాస్తారు బాబూ! శ్రెమ శ్రెమకి ఇలవ కట్టడం మీకేటి తెలస్తది. అప్పనంగా యిస్తన్నారేటి? రెండలు కరిగిత్తన్నాం. లాగుతున్నాం,పొలాలు పండిత్తన్నాం,నాలుగు డబ్బులియ్యటానికి గిరిగిరి బేరాలు సేస్తారు మీరు. బాబో! అసలు ఈప్రపంచాన్ని నడిపిత్తన్నది ఎవులూ? మేం బాబు!మేం మరేటి, జోరుగా మాట్లాడుతున్నాడు.

'అబ్బో...వీడెవడో ఘటికుడే. మాటలు వంటబట్టిన రిక్షానాయకుడు ! మాటలు నేర్చిన కుక్కను వేటకు తీసుకెళ్తే ఇస్కో అంటే మీ బాబు ఇస్కో, మీ తాత ఇస్కో అందట. ఇటువంటి వాళ్ళ జోలికిపోకూడదు. డబ్బు పోతే పింగా బోయె' అని మనసులో అనుకొన్నాడు నాగభూషణరావు.

'నీపేరేమిటోయ్ ?'

'నాది బాబు-- పోలినాయ్డు...'

'ఏవూరు నీది ?'

సికాకోళం జిల్లాలో పాత పట్నం...'

'ఎందుకొచ్చారు ఇక్కడికి ? ఎప్పుడొచ్చారు ?'

"అక్కడ వోనలు లేకపోతే ...మా గుడ్లు (మెట్టపొలాలు) బక్కలు (పశువులు) అమ్ముకొని, యెప్పుడో వొచ్చేసినాం. బాగుంటే ఎల్లిపోతాం...'

రిక్షా తొక్కుతూ మాట్లాడుతున్నాడు. బ్రిడ్జిమీద నుంచి రిక్షా వెళ్తున్నది. లైట్ల వెలుగులో తడి ఆయిల్ లాగా మెరుస్తున్నది. బ్రిడ్జి పైకి వెళ్ళిన తర్వాత రిక్షా స్పీడుగా సాగుతున్నది. బ్రిడ్జి చివర షాపులు కనబడుతున్నవి. రంగు రంగుల లైట్లు ! హడావుడిగా నడుస్తున్న మనుషులు, బస్సులు, లారీలు, సైకిళ్ళు, టు టౌన్ పోలీసు స్టేషన్ కనబడింది. దాని ఎదురుగా ఉన్న రోడ్డువైపు రిక్షా వెళ్తున్నది. వందగజాలు వెళ్ళిన తర్వాత తెల్లగా ఉన్నగుడి అది మరిడీ మహాలక్ష్మి గుడి అన్నమాట. లైట్ల కాంతిలో విచ్చిన తెల్లని పద్మంలా ఉంది.

రిక్షా దాని ముందున్న వీధిలోకి తిరిగింది. ఓ ఫర్లాంగుదూరం వెళ్ళిన తర్వాత రిక్షా ఆపాడు. 'కనుక్కోండి బాబు ! ఏ ఇల్లో?"

రిక్షా దిగి నాగభూషణరావు ఒక గేటు దగ్గరకు వెళ్ళి 'పురుషోత్తం గారిల్లు ఇదేనండి' అడిగాడు.

'అవును. ..ఇదే మీరెవరు ?'

'నా పేరు నాగభూషణరావు ...నా మిత్రుడు వెంకట్రావు నా కోసం ఈ ఇంట్లో పోర్షన్ ఫిక్స్ చేసినట్లు రాశాడు..'

'ఓ అలాగా .. రండి. మీ కోసమే చూస్తున్నాం. రైలిప్పుడే వచ్చిందన్నమాట.' ఆ ఇంటి యజమాని ఆహ్వానించాడు. రిక్షాడ్రైవరు సామాన్లు వరండాలో పెట్టి డబ్బు తీసుకొని వెళ్ళిపోయాడు.

"అదే మీ పోర్షన్. స్నానం చేయండి. ఈ పూట మా ఇంట్లో భోంచెయ్యండి." అన్నారు. ప్రాణం లేచివచ్చింది నాగభూషణరావుకు.

మరుసటిరోజు బేంక్‌లో జాయినింగ్ రిపోర్టు యిచ్చాడు. తెలిసిన మిత్రులే ఎక్కువమంది కన్పించారు. రెండో రోజున కుటుంబాన్ని రమ్మని ఉత్తరం రాసి పోస్టు చేయడానికి బయల్దేరాడు నాగభూషణరావు. ఇంటిముందే ఎదురైనాడు పురుషోత్తం.

'ఎక్కడిదాకా ?'

'ఉత్తరం పోస్టు చేద్దామని పోస్టాఫీసుకు బయల్దేరాను'

"మీరు ఈ మాత్రందానికి ఎక్కడికో వెళ్ళనక్కరలేదు. ఈ ప్రక్కనే ఆర్. ఎమ్. ఎస్ పోస్టాఫీసు ఉంది. అదిగో కుడిచేతివైపు రోడ్డు వెంట వెళ్తే, నిద్రగన్నేరు చెట్లు కనబడతాయి. అక్కడ నుండి ఎడమవైపు తిరిగితే స్టేషన్ ప్రక్కే పోస్టాఫీసు ...వెళ్ళిరండి'

ఆ ప్రకారంగానే నాగభూషణరావు వెళ్లాడు. రెండు నిముషాల వ్యవధిలోనే పోస్టాఫీసు వచ్చింది. ఉత్తరం పోస్టు బాక్సులో వేశాడు.

తర్వాత దిక్కులు పరికాయించి చూశాడు. ఎదురుగా రైలు బ్రిడ్జి! నిద్రగన్నేరు చెట్లు ! రిక్షాలు ! రెండురోజుల క్రిందట తాను దిగిన రైల్వే స్టేషన్ !

నాగభూషణరావు తలలో ఆశ్చర్యం అవుపించింది.

ఈ రెండు నిముషాల దూరానికి ఆ రిక్షా డ్రైవరు తన దగ్గర కాజేసింది ఐదురూపాయలు ! కాకపోతే పట్టాలు దాటించి బ్రిడ్జీమీద నుంచి లాక్కొచ్చి, చెవులమీద నుండి ముక్కు చూపించినట్లుగా, ఇంటిని చూపించిన మహాచమత్కారి ఆ రిక్షాడ్రైవరు! తన తెలియని తనాన్ని డబ్బు చేసుకోవడమేకాకుండా, బుకాయించి, చదువుకొన్న వాళ్ళను విమర్శించి తన నోరు కట్టేసిన అతగాని తాకిన జ్ఞానం, చిలక పలుకుల్లా వల్లించిన సిద్ధాంత జ్ఞానం ముందు తల దించుకోవలసి వచ్చింది. ఆ రోజు కానీ అంత మోసం క్షంతవ్యం కాదు !

అంత ఇదిగా మస్కా కొట్టిన పోలినాయుడు కనబడక పోతాడా ? గుణపాఠం నేర్పక పోతానా ? అని మనస్సులోనే జరగబోయే సంభాషణ గుణించుకున్నాడు నాగభూషణరావు. కాని అతణ్ణి ఎట్లా కనుక్కోడం ? అతని ముఖకవళికలు సరిగా గుర్తులేవుగదా! కాబట్టి ఆ సంఘటన తనకే గుణపాఠం అని తన్ను తాను సముదాయించుకున్నాడు.

ఆరు నెలలు గడిచాయి. సూర్యుడు మంటలు చెరుగుతున్నాడు. గాలి, వేడి కబుర్లు చెబుతున్నది. చెట్ల ఆకులు మౌనమంత్రం పఠిస్తున్నాయి.

నాగభూషణరావు, అతని మిత్రుడు ఆఫీసు పనిమీద హైద్రాబాద్ వెళ్ళడం కోసం టికెట్లు రిజర్వు చేసుకోడానికి స్టేషన్‌కు వెళ్ళి, తిరిగి నిద్రగన్నేరు చెట్ల క్రిందుగా వస్తున్నారు. నీడగా ఉన్న ఆ చెట్ల క్రింద రిక్షా డ్రైవర్లు కొందరు రిక్షాల్లోనే నిద్రపోతూ ఉంటే, కొందరు పులి జూదం ఆడుతున్నారు. కొంతమంది అక్కడ కట్టేసిన మచ్చికైన కోతులతో ఆడుకొంటున్నారు.

ఆ సమయంలో అక్కడ ఆడుతున్న వాళ్ళలో ఒకడికి ఉత్తరం ఇచ్చి పోస్టుమేన్ వెళ్తున్నాడు. నాగభూషణరావు, అతని మిత్రుడు అక్కడికి రాగానే 'బాబుగారూ ! ఈ ఉత్తరం సదివి సెప్పండి ... ఏటో' అని ఒకతను భూషణరావు మిత్రుడికి ఇన్ లేండ్ కవరు ఇచ్చాడు.

కవరు చించి 'చిరంజీవి పోలినాయుకుడు అప్పలకొండ ఆశీర్వాదించి వ్రాయించు సమాచారములు. . .' అని చదవబోతుండగా 'వెంకట్రావ్ . . ఒక్క నిమిషం . . నన్ను చూడనీయండి.' అని నాగభూషణరావు ఇంగ్లీషులో అని ఆ ఉత్తరాన్ని తీసుకొని అడ్రసు చూశాడు. ఎక్కడినుంచి వచ్చిందో చూశాడు.

అతని కళ్ళు మెరిశాయి. క్రీ బెదవి కొరికాడు.

ఆ ఉత్తరం నాలుగు పంక్తులు చదివి 'అరేపాపం !' అన్నాడు.

'ఏటి బాబు ! యేటైంది ?' గాభరాగా ప్రశ్నించాడు.

అది పట్టించుకోకుండా ఇంకో నాలుగు వాక్యాలు చదువుకొని 'ఆహా !'అన్నాడు.

'అసలేటైందో సదవండి పైకి ... మరీ కంగారుపడుతున్నాడు.

ఉత్తరం పూర్తిగా చదివి 'ప్చ్' అని అతని చేతిలో దాన్ని పెట్టేశాడు.

"ఏటి బాబు....మీరు... సదివి సెప్పరేటి..." అన్నాడు నమ్మశక్యం కాకుండా ఉత్తరాన్ని చూచుకొంటూ.

"ఉత్తరం చదవాలంటే...డబ్బవుతుంది." అన్నాడు నాగభూషణరావు సీరియస్‌గా

"ఆదేటి బాబు... ఎటకాలాడతన్నరు.... సదవడానికి డబ్బు లేటి? సదువు ప్రెజల కోసరం గందా!"

అప్పుడు అక్కడున్న జనం అంతా చుట్టూ మూగారు. ఆ సంఘటన చిత్రంగా ఎప్పుడూ అనుభవానికి రానివిధంగా ఉన్నది.

"అదంతే . ఇష్టమైతే డబ్బిచ్చి చదివించుకో....లేకపోతేలేదు" నిష్కర్షగా అన్నాడు.

"మాకు సదవటం రాదనేగా మీగరవం... ఎంతిచ్చుకుంటారో సెప్పండి...అచ్చరం ముక్కొచ్చినోళ్ళు ఇలాగే మాటాడితే మా లాంటోల్లు యామై పోవాల..." కోపంగా అంటున్నాడు.

"భూషణరావుగారూ ! ఏమిటీ... మీరు... ఇలాగా..." వెంకట్రావు అమితాశ్చర్యంగా ప్రశ్నించాడు.

"మీరు చూస్తుండండి....అంతా అర్థమౌతుంది" ఇంగ్లీషులో అన్నాడు.

"ఈ ఉత్తరం చదవాలంటే మూడు రూపాయలౌతుంది... తర్వాత నీ ఇష్టం..."

"యింతకు ముందు ఔలు (ఎవ్వరు) పైసాలిచ్చుకోలేదు. సర్లే గాని రెండిత్తాను సదివిపెట్టండి... ఈ అన్నేయంగా పైసాల్దీసుకొని మీరే బాగుపడండి..." అన్నాడు రోషంగా.

అతనిచేతిలోని ఉత్తరాన్ని, రెండురూపాయల్ని తీసుకొని చదివాడు నాగభూషణరావు.

చిరంజీవి పోలినాయుడుకు అప్పలకొండ ఆశీర్వాదించి వ్రాయించు సమాచారములు. నువ్వు ఉత్తరాలు వ్రాయించడంలేదట. అందరం యెదురు సూస్తున్నాము. ఇక్కడ వూష్ణంలో పదిరోజులు మంచాన పడి మీ అమ్మమ్మ సచ్చిపోనాది. సెరువు దగ్గర 10 కుంచాల పొలం నీకు రాసింది. బంధుగులు చాలామంది ఈ సంగతి విని,దగ్గిరున్న వాల్లని వొదిలేసి ఎక్కడో వున్నవోడికి రాయటమేటని ?ఏష్ట పోయారు. నీ మీద ప్రేమచేత ముసలిదాయి అలాగ చేసింది. వచ్చే సోమవారం పెద్దికర్మ. కాబట్టి నువ్వు, నీ పెల్లాము, పిల్లలతో ఇక్కడికి రావలెను. ఇక్కడ అందరూ బాగున్నారు.

ఇట్లు,
తండ్రి
అప్పలకొండ

పోలినాయుడు కళ్ళల్లో విషాదం, ఆనందం కలగలుపుగా కనబడ్డాయి.

ఒక్కక్షణం ఆగి నాగభూషణరావు "ఈ అక్షరంముక్కలు రాడానికి పదేళ్ళ కన్నా పైనే పట్టింది. ఎంత ఖర్చు పెట్టి చదివానో దానికి ఫలితం రావొద్దూ! చదువు ప్రజలకోసమే. అయితే శ్రమకూడా ప్రజలకోసమే. చెయ్యరాదూ? కావాలంటే రిక్షా నేనూ తొక్కగల్ను. కానీ నువ్వు చదవటం అంతతేలికకాదు. నేను చదువుకొన్నానని న్యాయంగానే తీసుకొన్నానుగాని నీకులాగా... అక్రమంగా తీసుకోలేదు..."

"నే నన్నేయంగా తీసుకోడమేటి ? మీరేటో మాట్లాడతన్నారు. అనవసరంగా..."

"అహా.... అనవసరంగా మాట్లాడుతున్నానా? పోలినాయుడూ ఆరునెలల క్రిందట ఒక వర్షంరోజు సాయంత్రం! ఈ స్టేషన్ నుండి అదుగో అమూల కనబడుతున్న ఇంటిదగ్గరకు, రిక్షాకు నా దగ్గర ఎంతతీసుకొన్నావో గుర్తుందా? ఆరురూపాయలడిగి, తర్వాత ఐదు తీసుకొని, దగ్గరదారినుండి వెళ్ళకుండా ఆ బ్రిడ్జిమీద నుండి చుట్టూ తిప్పి తీసుకొనివెళ్లావు. అది అన్యాయం, అక్రమం కాదా? ఈ వూరు అప్పుడు నాకు క్రొత్తని అట్లా మోసం చేయడం మంచిదేనా? నువ్వు మాత్రం ఆ డబ్బులు తీసుకొని బాగుపడతావా? చెప్పు...మాట్లాడవేం! రెట్టించాడు.

వెంకట్రావుకు అర్థమైంది.

"ఓస్...అదా సంగతి ... నాయుడూ! నువ్వే అలా చేశావేట్రా" రిక్షాడ్రైవర్లందరూ పోలినాయుణ్ణి గుచ్చిగుచ్చి అడుగుతున్నారు.

తలదించుకున్నాడు పోలినాయుడు.

"చూడు నాయుడూ! రిక్షా తొక్కడం నీ వృత్తి. ఉద్యోగాలు చేయడం నా వృత్తి. ఏ వృత్తి చేసినా బ్రతకడమే పరమార్థం. ఆ బ్రతుకుకోసం నన్ను నువ్వు, నిన్ను నేను, దగా చేసుకోడం మంచిది కాదు. నీ అవసరాన్ని ఇపుడు నేను డబ్బుకు మార్చుకొన్నట్లుగా, జనం అవసరాన్నిబట్టి నువ్వు ఆకాశంలో కూర్చోడం కూడా అన్యాయమే. ఈ బ్రతుకురోడ్డుమీద అందరం సవ్యంగా, సామరస్యంగా నడిస్తేఅదే తృప్తి. ఇదిగో నీ రెండురూపాయలు" అని స్నేహితుడితో ముందుకు కదిలాడు నాగభూషణరావు.

ఎవరూ మాట్లాడలేదు. అర్థమైన పోలినాయుడు వంచిన తల ఎత్తాడు.